

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007 – 2013

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

A. Εισαγωγή

Στο πλαίσιο του Κ.Θ.Π. 61 «Ολοκληρωμένα Σχέδια για την Αστική και Αγροτική Αναγέννηση» του ΕΠ Κρήτης και Νήσων Αιγαίου 2007-2013 θα χρηματοδοτηθούν Ολοκληρωμένα Σχέδια **Ανάπτυξης των Περιοχών της Υπαίθρου (ΟΣΑΠΥ)**, που σκοπό έχουν τη βελτίωση της ελκυστικότητάς των περιοχών της ενδοχώρας της Κρήτης, καθώς και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, μέσω της αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων τους.

Ο παρών οδηγός παρέχει βασικές πληροφορίες, οι οποίες θα υποστηρίξουν τους **Δικαιούχους Φορείς (ΟΤΑ Α βαθμού της Κρήτης)** να εκπονήσουν τα **Ολοκληρωμένα Σχέδια Ανάπτυξης των Περιοχών της Υπαίθρου (ΟΣΑΠΥ)**, τα οποία θα υποβάλλουν στην ΕΔΑ Περιφέρειας Κρήτης για αξιολόγηση και εν συνεχεία έγκριση από τον Περιφερειάρχη Κρήτης. Οι Δικαιούχοι θα κληθούν στη συνέχεια να υποβάλουν προς ένταξη στο ΕΠ Κρήτης και Νήσων Αιγαίου 2007-2013, τις επιμέρους παρεμβάσεις/έργα που θα περιγράφονται στα εγκεκριμένα Ολοκληρωμένα Σχέδια (ΟΣΑΠΥ), σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου του ΕΣΠΑ. Οι εν λόγω παρεμβάσεις/έργα θα πρέπει να ολοκληρωθούν μέχρι την **31^η /12/2015**.

Οι διαδικασίες που προβλέπονται για την υλοποίηση των ΟΣΑΠΥ είναι :

- ΒΗΜΑ 1 :** Πρόσκληση από την ΕΔΑ Περιφέρειας Κρήτης προς τους Δήμους για την υποβολή των ΟΣΑΠΥ
- ΒΗΜΑ 2 :** Αξιολόγηση των ΟΣΑΠΥ και έκδοση Απόφασης του Περιφερειάρχη για την έγκριση τους
- ΒΗΜΑ 3 :** Πρόσκληση από την ΕΔΑ Περιφέρειας Κρήτης για κάθε Δήμο για την υποβολή των έργων που περιλαμβάνονται σε κάθε ΟΣΑΠΥ
- ΒΗΜΑ 4 :** Αξιολόγηση των έργων σύμφωνα με τις διαδικασίες που θα προβλέπονται στις σχετικές προσκλήσεις και ένταξη τους στο ΕΠ Κρήτης και Νήσων Αιγαίου 2007-2013

B. Υποβολή των ΟΣΑΠΥ

Για κάθε ΟΣΑΠΥ συμπληρώνεται το συνημμένο στην πρόσκληση **έντυπο υποβολής**, στο οποίο προσδιορίζονται με σαφήνεια :

1. οι στόχοι και οι προτεραιότητες του,
2. η χωρική εμβέλειά του ή η οριζόντια θεματική παρέμβαση του,
3. οι αναπτυξιακές παρεμβάσεις /έργα, μέσω των οποίων θα επιτύχει του στόχους του, από πλευράς σκοπιμότητας, ωριμότητας, κόστους και χρονοδιαγράμματος
4. ο φορέας ή οι φορείς υλοποίησης (Δικαιούχοι) των επιμέρους παρεμβάσεων/έργων.

Δεδομένου ότι βασικός στόχος του προγράμματος παραμένει η βιώσιμη ανάπτυξη της υπαίθρου, οι βασικές **προτεραιότητες ενός ΟΣΑΠΥ** μπορούν να είναι:

- η περιβαλλοντική και πολιτιστική ανάπτυξη, που εμπεριέχει τη διάσταση της προστασίας των φυσικών, ανθρωπογενών και πολιτισμικών πόρων, του τοπίου, καθώς και τη διάσταση της ήπιας μορφής ανάδειξης των πόρων αυτών,
- η βελτίωση των συνθηκών προσπελασιμότητας και λειτουργικής διασύνδεσης, τόσο στο εσωτερικό των περιοχών, όσο και με τα γειτνιάζοντα κέντρα.
- η υποστήριξη των όρων διαβίωσης του πληθυσμού, με τη διασφάλιση των απαραίτητων κοινωνικο-τεχνικών υποδομών και υπηρεσιών προς τους κατοίκους και τους επισκέπτες,

Στο πλαίσιο αυτό ένα **Ολοκληρωμένο Σχέδιο Ανάπτυξης των Περιοχών της Υπαίθρου (ΟΣΑΠΥ)** θα πρέπει να περιλαμβάνει ένα πλέγμα **δράσεων τοπικής κλίμακας** που θα εξειδικεύει τις παραπάνω προτεραιότητες:

- είτε με παρεμβάσεις **μικρής κλίμακας**, ήπιας μορφής και ποιοτικού χαρακτήρα, στο πλαίσιο της συγκρότησης ενός πολύ-λειτουργικού προτύπου ανάπτυξης που εκτός των άλλων θα διασφαλίζει λειτουργικές διασυνδέσεις με τα γειτονικά κέντρα,
- είτε με παρεμβάσεις **λειτουργικής ολοκλήρωσης παραγωγικών δραστηριοτήτων** εναλλακτικού και ποιοτικού χαρακτήρα και διασφάλισης των ιδιαίτερων φυσικών, πολιτισμικών χαρακτηριστικών, που καθιστούν ελκυστικές τις περιοχές της ενδοχώρας, οι οποίες γειτνιάζουν με την παράκτια αναπτυγμένη ζώνη

προσαρμοσμένες βέβαια στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής.

Γ. Περιοχές εφαρμογής ΟΣΑΠΥ – Θεματική προσέγγιση

Ένα ΟΣΑΠΥ δύναται να έχει **χωρικό** ή **θεματικό** χαρακτήρα .

1. Ένα **χωρικό ΟΣΑΠΥ** εφαρμόζεται σε μια **σαφώς οριοθετημένη μη αστική περιοχή του Δήμου** της οποίας η ολοκληρωμένη ανάπτυξη επιδιώκεται και συγκροτείται από ένα πλέγμα παρεμβάσεων /έργων που εμπίπτουν σε **τουλάχιστον τρεις 3 Τομείς Παρέμβασης** όπως περιγράφονται στο παρόν έντυπο οδηγιών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι) . Η επιλογή των περιοχών θα πρέπει να τεκμηριώνεται πλήρως. **Οι επιλέξιμες περιοχές** για το παρόν πρόγραμμα παρουσιάζονται στο συνημμένο πίνακα (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ).
2. Ένα **θεματικό ΟΣΑΠΥ** δύναται να εφαρμόζεται **σε μέρος ή στο σύνολο της επικράτειας ενός Δήμου** και εξυπηρετεί μια **αναπτυξιακή κατεύθυνση**. Η επιλογή της θεματικής κατεύθυνσης αυτής θα πρέπει να τεκμηριώνεται πλήρως. Ένα **θεματικό ΟΣΑΠΥ** συγκροτείται από ένα πλέγμα παρεμβάσεων/έργων που εμπίπτουν σε **ένα Τομέα Παρέμβασης** (π.χ. Σχέδια με προσανατολισμό στον πολιτισμό, στη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος κλπ)

Ένας Δήμος δύναται να υποβάλει **ένα και μόνο ΟΣΑΠΥ** χωρικής ή θεματικής εμβέλειας.

Για την υποβολή ενός χωρικού ή θεματικού ΟΣΑΠΥ **δύνανται να συνεργαστούν περισσότεροι από ένας Δήμοι** .

Δ. Ενδεικτικές δράσεις

Οι δράσεις που εμπεριέχονται στο **χωρικό** ή **θεματικό** ΟΣΑΠΥ θα πρέπει να είναι μεταξύ τους αλληλένδετες και να υποστηρίζουν το γενικό στόχο και τις προτεραιότητες για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Κάθε δράση μπορεί να εξυπηρετεί πάνω από μία προτεραιότητες.

Δράσεις/έργα του ΟΣΑΠΥ δύναται ενδεικτικά να είναι:

- ❖ η δημιουργία, ανάπλαση ή αναβάθμιση πλατειών, πάρκων και χώρων πρασίνου, εξυγίανση υποβαθμισμένων κοινόχρηστων ανοικτών χώρων και κτιρίων,

- ❖ η δημιουργία-αναβάθμιση ανοικτών δημοτικών χώρων αναψυχής (πχ. θεματικά πάρκα, παιδικές χαρές, κ.α) λαμβάνοντας υπόψη κατά το σχεδιασμό την προστασία και την αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος,
- ❖ η ανάδειξη – προστασία του φυσικού περιβάλλοντος (εξωραϊσμοί τοπίων, μονοπάτια, σήμανση, υποστηρικτικά έργα, διαδρομές, σημεία θέας, κ.α.)
- ❖ η ανακαίνιση διατηρητέων και παραδοσιακών κτιρίων και ένταξή τους στη σύγχρονη κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική δραστηριότητα,
- ❖ η ανάπτυξη συστημάτων, διαδικασιών και τεχνικών εργαλείων που θα συμβάλλουν στη διαχείριση – προστασία - ανάδειξη τουριστικών, πολιτιστικών κ.α υποδομών,
- ❖ η επέκταση, αναβάθμιση, βελτίωση και δημιουργία αποχετευτικών δικτύων (συμπεριλαμβανομένου όμβριων υδάτων), ΕΕΛ και έργων ύδρευσης,
- ❖ η αντιπλημμυρική προστασία, διευθετήσεις ρεμάτων – χειμάρρων, συστήματα για την πρόληψη φυσικών κινδύνων,
- ❖ η αναβάθμιση τουριστικών υποδομών,
- ❖ η δημιουργία, επέκταση και βελτίωση των υποδομών για την παροχή υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής φροντίδας (καθ' αρμοδιότητα)
- ❖ η αναβάθμιση – βελτίωση και η δημιουργία οδικού δικτύου – υποδομών προσβασιμότητας, (πλην αγροτικής οδοποιίας)
- ❖ η βελτίωση της εξυπηρέτησης ατόμων με κινητικά και άλλα προβλήματα και η διευκόλυνση της πρόσβασής τους σε δημόσια κτίρια και κοινόχρηστους χώρους,
- ❖ η ανάπτυξη δικτύων για την προβολή των τοπικών προϊόντων και της γαστρονομίας και η διασύνδεση στοιχείων της τοπικής φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και η προώθηση Τοπικών Συμφώνων Ποιότητας και Τοπικών Συμφώνων Ανάπτυξης
- ❖ η δημιουργία Υποδομών πληροφόρησης και εξυπηρέτησης επισκεπτών

Για την εξέταση της επιλεξιμότητας των παραπάνω δράσεων, θα ληφθούν υπόψη τα «Κριτήρια Διαχωρισμού» που προβλέπει το ΕΠ Κρήτης και Νήσων Αιγαίου 2007-2013 σε σχέση με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης «Αλέξανδρος Μπαλτατζής».

Παράλληλα, κατά την υποβολή των έργων προς ένταξη στο πρόγραμμα, ο Δικαιούχος υποβάλλει προς την ΕΔΑ Περιφέρειας Κρήτης Υπεύθυνη Δήλωση ότι δεν έχει υποβάλλει την ίδια πρόταση για χρηματοδότηση από το ΠΑΑ 2007-2013 «Αλέξανδρος Μπαλτατζής».

Κατά την διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής των έργων θα επιδιωχθεί η συνεργασία της ΕΔΑ Κρήτης με τη Διαχειριστική Αρχή του ΠΑΑ 2007-2013, ώστε να εξασφαλιστεί η αρχή της μη διπλής χρηματοδότησης .

Ε. Προϋπολογισμός

Οι πόροι που διατίθενται για τη χρηματοδότηση των «**Ολοκληρωμένων Σχεδίων Ανάπτυξης Περιοχών της Υπαίθρου**» της Περιφέρειας Κρήτης, ανέρχονται σε **40.000.000,00 €**.

Ο συνολικός προϋπολογισμός που τελικά θα εγκριθεί για κάθε Σχέδιο, θα αποτελεί συνάρτηση της ποιότητας του, καθώς και της ωριμότητας των προτεινόμενων δράσεων/έργων .

ΣΤ. Αξιολόγηση και επιλογή ΟΣΑΠΥ

Η ΕΔΑ Περιφέρειας Κρήτης θα **αξιολογήσει** τα Σχέδια που θα υποβληθούν με βάση την παρακάτω μεθοδολογία:

ΣΤΑΔΙΟ Α

Έλεγχος Πληρότητας του Σχεδίου (Βασικά κριτήρια επιλογής)(ΝΑΙ / ΟΧΙ κριτήρια)

- Το σχέδιο (ΟΣΑΠΥ) έχει καταρτιστεί σύμφωνα με την προκήρυξη της ΕΔΑ Περιφέρειας Κρήτης
- Σαφήνεια περιγραφής και τεκμηρίωση του ΟΣΑΠΥ ως προς τα βασικά/ λειτουργικά χαρακτηριστικά του

Ένα σχέδιο που εξασφαλίζει την απαιτούμενη πληρότητα προχωρεί στο Στάδιο Αξιολόγησης Β και αξιολογείται με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται παρακάτω:

ΣΤΑΔΙΟ Β

Σκοπιμότητα Σχεδίου

- **Η κρίσιμότητα του προβλήματος (ΚΡΙΤΗΡΙΟ 1)**

Εξετάζεται αφενός η προβληματικότητα της περιοχής και αφετέρου οι αναπτυξιακές δυνατότητες που αυτή έχει. Στοιχεία που τεκμηριώνουν το κριτήριο αυτό είναι:

- Η Δημογραφική εξέλιξη και το Εκπαιδευτικό επίπεδο
- Οι Τάσεις στην αγορά εργασίας (Οικονομικά ενεργός πληθυσμός, μέγεθος και χαρακτηριστικά ανεργίας κλπ)
- Η Οικιστική ιεραρχία (μέγεθος οικισμών), οικιστική και πληθυσμιακή (μόνιμη και εποχιακή) πυκνότητα
- Το Επίπεδο προσβασιμότητας (αποστάσεις από κέντρα, συχνότητα δρομολογίων, και συναφείς υποδομές)
- Οι Πιέσεις σε φυσικό και δομημένο περιβάλλον, επάρκεια φυσικών και ενεργειακών πόρων, φυσικοί και τεχνολογικοί κίνδυνοι και συναφείς υποδομές,
- Οι Περιβαλλοντικοί και πολιτιστικοί πόροι (NATURA, τοπία, ακτές, βιοποικιλότητα, μνημεία κλπ)
- Η Οικονομική δραστηριότητα και τάσεις εξειδίκευσης τοπικής οικονομίας

- **Η περιοχή παρέμβασης (ΚΡΙΤΗΡΙΟ 2), στην περίπτωση χωρικού Σχεδίου**

Στοιχεία που τεκμηριώνουν το κριτήριο αυτό ενδεικτικά είναι:

- Η Πληθυσμιακή και χωρική επάρκεια περιοχής παρέμβασης
- Το **μέγεθος** σε συνδυασμό με την **ομοιογένεια** ως προς τα προβλήματα που υπάρχουν.
- Ο Αριθμός των άμεσα και έμμεσα ωφελούμενων

- **Η Θεματική κατεύθυνση (ΚΡΙΤΗΡΙΟ 2), στην περίπτωση θεματικού Σχεδίου**

Στοιχεία που τεκμηριώνουν το κριτήριο αυτό ενδεικτικά είναι:

- Οι αναπτυξιακές προοπτικές που δημιουργεί η θεματική αυτή επιλογή
- Η αξιοποίηση ενός συγκριτικού πλεονεκτήματος του Δήμου.

- **Η Καταλληλότητα –αποτελεσματικότητα** των προτεραιοτήτων και των επιμέρους δράσεων για την αντιμετώπιση της κρίσιμότητας του προβλήματος η της αξιοποίησης του ενδογενούς δυναμικού **(ΚΡΙΤΗΡΙΟ 3)**

- **Η Συμπληρωματικότητα** του ΟΣΑΠΥ με άλλες δράσεις / παρεμβάσεις (τομεακές ή περιφερειακές) **(ΚΡΙΤΗΡΙΟ 4)**

- Ορατά και μετρήσιμα αναμενόμενα **αποτελέσματα** (δείκτες) **(ΚΡΙΤΗΡΙΟ 5)**

Ο Ολοκληρωμένος Χαρακτήρας του Σχεδίου

Στοιχεία που τεκμηριώνουν το κριτήριο αυτό ενδεικτικά είναι:

- Η σαφής και τεκμηριωμένη στρατηγική και στόχευση
- Η συνεκτικότητα των δράσεων

Η Ωριμότητα των δράσεων

Στοιχεία που τεκμηριώνουν το κριτήριο αυτό ενδεικτικά είναι:

- Το Στάδιο ωριμότητας των **επιμέρους παρεμβάσεων /έργων** που περιλαμβάνονται στα σχέδια (απαιτούμενες τεχνικές μελέτες , απαιτούμενες αδειοδοτήσεις , κ.λπ.)
- Ο Βαθμός προόδου των διοικητικών ή άλλων ενεργειών οι οποίες είναι απαραίτητες για την υλοποίηση του ΟΣΑΠΥ

Η Ρεαλιστικότητα του προϋπολογισμού

- Υπάρχει σαφής προϋπολογισμός των επιμέρους παρεμβάσεων /έργων.
- Οι προτεινόμενες δράσεις είναι ιεραρχημένες και κοστολογημένες.

Η Ρεαλιστικότητα του χρονοδιαγράμματος

- Υπάρχει σαφές χρονοδιάγραμμα των επιμέρους παρεμβάσεων /έργων.